L A M O N D L I N G V O

Por konservi niajn 5000 lingvojn, ni nepre bezonas PONTLINGVON!

Jen kia kaoso estiĝas kun nur 12!
Ke ĉiu lernu 11!? *- Tute neeble!*

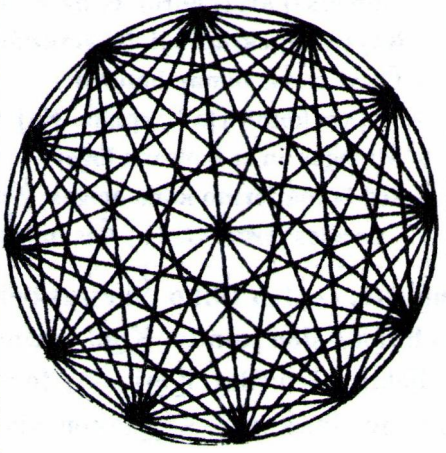

Ili estas malfacilaj kaj de 1 popolo!

Jen la paradizo kun unu komuna!
Ĉiu lernu... *unu saman!*

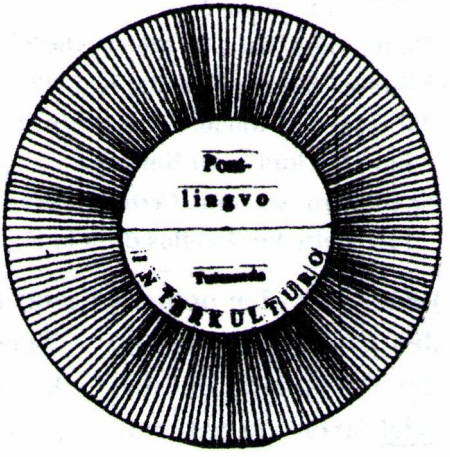

Ĝi estu facila kaj neŭtrala: ĉies dua!

Ni uzu la racion kaj estigu la Lingvan Demokration: ĉiuj havu egalajn rajtojn! Ĉiu homo bonege lernu sian gepatran lingvon, kaj poste, kiel duan, la komunehoman. "Tio faros al la homaro pli da bono ol cent grandaj inventoj kune" – diris iam Zamenhof. Ĉiuj homoj sin komprenos ja kiel fratoj!

Bela, facila, tre riĉa kaj neŭtrala, Esperanto perfekte taŭgas por tiu rolo!

****

K i a l E s p e r a n t o e s t a s p r e f e r i n d a ?

1. **Ĉar en ĝi ĉio estas senescepta, obeante al malmultaj tre simplaj reguloj.**
2. **La skribo estas fonetika, kaj la akcento ĉiam sur la antaŭlasta silabo.**
3. **Per nur 11 finaĵoj oni klare indikas la funkcion de la vortoj en la frazoj:**

O ←(J/ N)→ A + E */ Verbaj :* **I; AS - IS – OS;** *(se)* **US + U!**
(Aldoneblaj al ajna radiko: **am- malam- ir- san- facil- far-** *)*

4. **La 40 bone difinitaj afiksoj multobligas la sencojn de la vortoj. (1 = 20)**
5. **Preskaŭ ĉiuj eroj de la lingvo facile kunmetiĝas, formante novajn vortojn tuj kompreneblajn:** ***viŝtuko, poŝtelefono, netrairebla, senigado, eksiĝi...***

LA BONAN LINGVON NI UZADU! NI OFTE BABILU ESPERANTE!

a) **Saluton! Bonan matenon! ~tagon! ~vesperon! ~nokton! Ĉion bonan al vi! Ĝis!**

b) **- Saluton! Kiel vi fartas?**
- Mi fartas bone, dankon. Kaj vi?
- Tre bone, dankon. Mi estas Arno. Kiel vi nomiĝas?
- Mi nomiĝas Ĵean. El kie vi estas?
- Mi estas el Suda Brazilo, Kaj vi?
- Mi estas el Francio. Estas plezuro konatiĝi kun vi en Bonaero.
- La plezuro estas mia. Certe ni ankoraŭ multe kunbabilos dum la K.
- Kompreneble. La programo de la K. ŝajnas tre alloga kaj amuziga.
– Certe. Estos bonegaj prelegoj kaj diversaj artaj horoj, eĉ dançado.
- Kaj variaj ekskursoj. Ni amuziĝos!
- Ĉu vi trovis bonan hotelon?
- Jes, tre komforta k. apuda. Kaj vi?
– Mi loĝos en la komuna loĝejo.
- Sed la malfermo komenciĝas. Plu ni parolos poste. Ĝis! / - Ĝis baldaŭ!

c) ***Ekzercoj*: -Jen pomo. Ĝi estas bongusta. / – Jen filino. Ŝi estas bela. Jen patrino. Kia ŝi estas? – Ŝi estas bona./- Jen hundo. Kia... granda. Jen floroj. Kiaj ili estas? – Ili estas belaj. / Jen filoj. Kiaj ...?/...fortaj. Kiel fartas via patrino? – Ŝi fartas bone, dankon./ –Kiel fartas viaj... Kiel kuras la ĉevalo? –Ĝi kuras rapide./-Kiel kantas Maria? -... bele.**
***Ĉu = Jes / Ne:* - Ĉu tio estas elefanto? – Jes, ĝi estas granda elefanto.**
- Ĉu tio estas oranĝo? – Ne, ĝi estas frago. / -Ĉu ..... ? – Ne, ...
- Ĉu tio estas domo aŭ preĝejo? – Ĝi estas preĝejo.
Kion vi volas? - Mi volas panon. /-Kiam ili venos? – ... postmorgaŭ.

d) ***Anekdotoj*: - Neeble! Ĉu mi trovas vin en prizono? Kio okazis al vi?**
- Nu, evidentiĝis ke la Ŝtato emisias la samajn banknotojn kiel mi...

Dum religia leciono Peĉjo ion desegnaĉis. Scivolema la pastro lin demandis: - Kion tio signifas?
- Tio estas Dio-Patro, la Kreinto!
- Sed , fileto, neniu scias kiel Dio aspektas!
- Des pli bone... de nun ĉiuj scios!

- Mia amiko, kiel ĝene! Mia edzino ne ĉesas paroli pri sia eksa edzo...
- Ho, tio ja ne multe gravas. La mia tuttempe babilas pri sia estonta edzo.

e) ***Proverboj*: Se Peĉjo ne semas, Petro ne rikoltos. / Ne gutas mielo el la ĉielo.**

Ĉ I O N R E S U M E - far A j v o

*** LIGVORTOJ** (aŭ prepozicioj):

al ; a, para *(iri al... doni al...)*
anstataŭ; em vez de *(~ pano)*
antaŭ; diante, antes de, há *(~longe)*
apud; perto de *(apud la domo...)*
ĉe; junto a *(restu ĉe ni, ĉe la tablo)*
ĉirkaŭ; ao redor, cerca de *(~la domo)*
da; de (quant.) *(iom da vino, kiom da)*
de³; de, por *(de Rio, kreita de Dio)*
dum; durante *(dum la tuta tago)*
ekster; fora de *(ludi ekster la domo)*
el ; (feito) de*(ringo el oro, eliri)*
en: dentro de, em *(em la banĉambro)*
ĝis ; até *(de marto ĝis junio... Ĝis!)*
inter; entre *(ŝi staras inter mi kaj vi)*
je; ? (indef.)*(je la dua... kredi je Dio)*
kontraŭ; contra *(Li agis kontraŭ mi.)*
krom; além de, exceto *(krom tio...*
kun; com *(iriu kun Petro, kun ĝoj*
laŭ: segundo, conforme *(laŭ Mateo)*
malgraŭ; apesar de *(malgraŭ la pluvo)*
per; por meio de *(per trančilo...)*
po; à razão de *(donu al ĉiu po kvin)*
por; para (fim) *(tio estas por vi...)*
post: depois, atrás de *(post Kristo)*
preter; ao lado de *(iri preter la domo)*
pri; a respeito de, sobre *(paroli pri...)*
pro; por causa de *(morti pro malsato)*
sen; sem *(esti sen mono, sendube...)*
sub; sob *(la kato estas sub la lito)*
super; acima de *(flugi super la domo)*
sur: sobre, em cima de *(sur la tablo)*
tra; através de, por *(iri tra la pordo)*
trans: além de *(... trans la rivero)*

***ADVERBOJ;**

ajn: quer que...
ankaŭ; também
almenaŭ; ao menos
ankoraŭ; ainda
apenaŭ;apenas
baldaŭ; em breve
ĉi; aproxima
do; portanto
eĉ; mesmo, até
for: longe
hieraŭ; ontem
hodiaŭ; hoje
ja; de fato
jam: já
jen; eis
jes/ne;sim/não /
ju/des;q+tanto
ĵus; acaba de
kvazaŭ; como se
mem; mesmo, [illegible]
mrgaŭ; amanhã
nun; agora
nur; somente
plej: o mais *(El...)*
pli: mais *(comp.)*
plu/ ne plu: não +
plus+minus-*(mat.)*
preskaŭ quase
tre; muito, assaz
tro: demais
tuj; logo, já!

***KOREALATIVOJ;**

? + Relativaj = KI
Montraj = TI
Nedifinaj = I
Kolektigaj = ĈI
Neniigaj = NENI

+ĉi / ajn: *ĉi tiu, kie ajn...*

U = persono
O = aĵo, afero
A = kvalito
ES = posedo
OM = kvanto
E = loko *(+en)*
EL = maniero
AM = tempo
AL = kaŭzo

Kiu? – Petro, patro...
Kio?– domo, verkisto
Kia? – bela,forta,alta
Kies? – mia, de Petro
Kiom?–3 –8 Km -2kg
Kie(n)? – tie, hejme(n
Kiel? – bone,alte,laŭte
Kiam? –Postmorgaŭ.
Kial? – Ĉ a r pluvis.

kelkaj vortetoj en Esperanto - Algumas palavrinhas em Esperanto

Resumo:

*Prononco: C=ts; Ĉ=tch; Ĝ=dj; Ĵ=j; Ŝ=ch; +svg: J/Ŭ=paj/mau.

*Artikolo: **la** (la homo, la bestoj)

* **La 10 finaĵoj:** (+-N=sube)

-o = subst. + -j = pluralo: (stelo, stelojn)
-a = adj. la belaj floroj...)
-e = adv. (Kiel? –Bele, forte...)

+ Verbaj: -i = infin. (kanti, iri)

-as = nune (dancas, studas...)
-is = antaŭe (kuris, staris...)
-os = poste (sidos, dancos...)
-us = kondiĉe (Se mi estus vi,)
-u = ordone (Studu! Bonvolu iri)

* -N = akuzativo, kun 3 funkcioj:

- trinki akvon, manĝi pomojn
- iri hejmen, vojaĝi Parizon
- la trian de majo, tutan tagon

*Pro-nomoj:

mi	ni	+ si / oni
vi	vi	(+n: nin, vin)
li/ŝi/ĝi	ili	(+a: via, siaj)

*? = Ĉu? – Jes, / Ne... (aŭ kun:

Kio, kiu, kia, kies, kiom (da)
kie, kien, kiel, kiam, kial ???

Zamenhof, la Kreinto de Esperanto

Simbolo de Esperanto

Komputilo

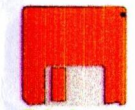

Diskeĵo

Avokado

Preĝejo

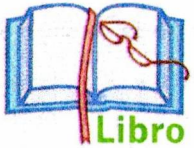

Libro

Ĝirafo

Rozo

Motorciklo

Horloĝo

Tero

Pomo

Viando

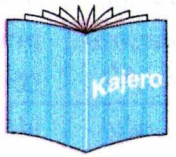

Kajero

Trajno

Telefono

Aŭtomobilo

Kafo

Vinbero

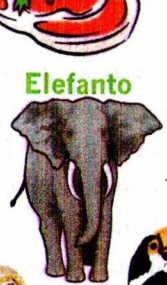

Elefanto

Domo

Granda Hundo

Malgranda Hundo

Birdo

Anteno

Kompakta disko

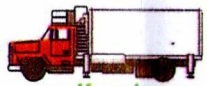

Kamiono

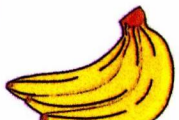

Banano

Noktuo

Tukano

Kolombo

Fiŝo

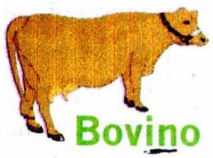

Bovino

Aviadilo

Buso

Floro

Blua baleno

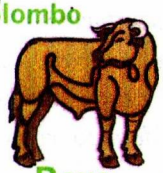

Bovo

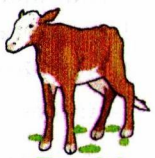

Bovido

Ruĝa
Flava
Blua
Verda
Blanka
Nigra
Griza
Oranĝa

Pajaco

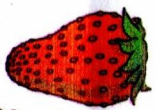

Frago

Oranĝo

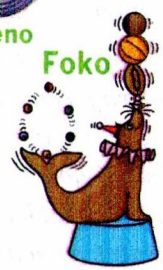

Foko

Azeno

Familio

+bruna

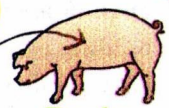

Porko

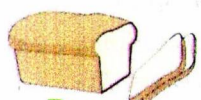

Pano

Virino

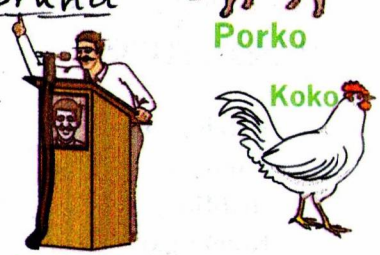

Politikisto

Koko

Kokino

Kato

Viro

Patrino

Patro

+blonda

Biero

Ŝipo

Ĉevalo

Urbo

Bebo

Mano

Filo

Filino

Kia? = forta, bona, bela, rapida, alta, bongusta... ***(mal-...)***

1=unu / 2= du / 3=tri / 4= kvar
5=kvin / ses=6 / sep=7 ok=8
naŭ=9 dek=10 / dudek=20
dudek du =22 / cent=100
mil – miliono – miliardo

LA AFIKSOJ: Ili multobligas la sencojn de la E-vortoj (1 valoras 20!)

bo-: por casar *(bofilo, bopatrino...)*	**ge-: 2 sexos** *geamikoj, gefiloj)*
dis-: dispersa *(disdoni, disiri, dise)*	**mal-: contrário** *(malbona, male)*
ek-: começa *(ekdormi, ekiri,ekvidi)*	**mis-: erro** *(misfari, misagi, mise)*
eks-: q. foi *(eksprezidento, eksestro)*	**pra-: remoto** *(prapatroj, pranepo*
fi-: mau *(fihomo, fivorto, fiaĵo, fi!)*	**re-: repete** *(refari, reformo, reiri)*
Sufiksoj: -aĉ: ruim *(domaĉo, aĉa)*	**id: filho** *(bovido, reĝido, katidoj)*
-ad: q. dura *(edukado, parolado)*	**ig: fazer** *(purigi, forigi, beligi...)*
-aĵ: coisa *(manĝaĵo, trinkaĵo, aĵo)*	**iĝi tornar-se** *(puriĝi, boniĝi, iĝi*
-an: membro *(klubano, kristano)*	**il: instr.** *(tranĉilo, skribilo, ilaro)*
-ar: coleção *(bovaro, homaro, aro)*	**in: mulher** *(knabino, patrino, ino)*
-ĉj / -nj: carinho *(paĉjo, panjo, Peĉjo)*	**ind: digno de** *(aminda, studinda)*
-ebl: possível *(farebla, videbla, eble)*	**ing: bainha** *(kandelingo, glavingo)*
-ec: qualidade *(beleco, taŭgeco...)*	**ism: doutrina** *(socialismo, budismo)*
-eg: aumenta *(domego,ridegi,ege)*	**ist: profissão** *(dentisto, verkisto)*
-ej: lugar p/*(lernejo, preĝejo, naĝ~)*	**obl: n° mult.***(duoblo,kvinoble 3=15)*
-em: q.gosta *(studema, laborema)*	**on: n° fração** *(duono, 3 kvaronoj)*
-end: q.deve ser*(farenda, legendaj)*	**op: n° coletivo** *(duope, triopo)*
-er: partícula *(sablero, fajrero...)*	**uj: q.contém** *(sukerujo, rubujo)*
-estr: chefe *(ŝipestro, urbestro...)*	**ul: quem é** *(riĉulo, novulo, ulino)*
-et: diminui *(dometo, rideti, etulo)*	**um: ???** *(kolumo, ventumilo...)*

* **Vortkunmetado:** a) Radikoj: *banloko, flughaveno, lit(o)tuko, sunbrilo, sunbruniĝi, riverborda, veterinformoj, kuirpoto, stacidomo, bushaltejo, leterportisto, okulvitroj, tetaso, Dipatrino, litkovrilo, taglumo, manŝuo...*

b) Miksaĵoj: *samseksuloj, resaniĝejo, eligilo, unuenaskiteco, prakulturismo, forbrulis hejmecige, elŝeliĝis, eligebleco, reeltroviĝo, memlernado,nedis-igeblaj, netrairebla (sakstrato), sinĝeneco, forigenda, senpoluigo, eligilo, ekenradikiĝo, korktirilo, reeldonebleco, neforgesebla, aliĝilo, eksiĝi, ktp.*

***Tagnomoj:** *dimanĉo, lundo, mardo, merkredo, jaŭdo, vendredo kaj sabato.*

***La monatoj de la jaro:** *januaro, februaro, marto, aprilo majo, junio, julio, aŭgusto, septembro, oktobro, novembro kaj decembro.*

***La kvar sezonoj:** *printempo (aŭ la florsezono), somero, aŭtuno kaj vintro.*

***Kiam vi naskiĝis?** *-Je la tria (la trian) de majo (de) 1969. La 25an. de julio...*

***Kioma horo estas?** *–Estas la kvina kaj duono; kvarono antaŭ la deka; la kvara kaj 10 (minutoj); tagmeze... La buso foriros je la sesa kaj dudek*

De A → ĝis → Lo!

aa) Vortareto:
Aboni – assinar
aĉeti – comprar
adreso– endereço
afero – coisa
agi – agir
aĝo – idade
ajn – qualquer 1
akra – afiado
alveni – chegar
amaso – multidão
ambaŭ – ambos
amuzi – divertir
angla – inglês
anonci– anunciar
aparato-aparelho
aparta – à parte
aparteni–pertenc.
aperi – aparecer
aranĝi – arranjar
arĝento – prata
ariĝi – ajuntar-se
atendi –esperar
atenti– d/atenção
audi – ouvir
aŭskulti – escutar
azeno – burro
Babili - papear
baki – assar
bani – banhar-se
bari–barrar/cerca
bedaŭri-lamentar
beni – abençoar
besto – animal
bezoni – precisar
biero – cerveja
bildo–quadro, fg
birdo – pássaro
blovi – soprar
boli – ferver
botelo – garrafa
brako – braço
brakumi /abraçar
brando – cachaça
briko – tijolo
broso – escova
bruli – queimar
bruo – barulho
brusto – peito
burĝono-botão/pl
buŝo – boca
buso - ônibus
butero–manteiga
butono – botão/v.
Ĉambro– quarto
ĉapelo – chapéu
ĉefa – principal
celo – meta, alvo
ĉemizo – camisa
ĉesi – cessar
cetera- restante
cigaro – charuto
cirklo – círculo
Danĝero – perigo
daŭri – durar
dekstra – direita
demandi – perg/?
des pli – tanto +
deziri – desejar
difini – definir
dika–groso gordo
diri – dizer
disvolvi = evolui
dolĉa – doce
domaĝe – q/ pena
donaci – doar
drato – arame
dubi – duvidar
dungi – contratar
Ebena – plano
edzo – marido
efiki – f/ efeito
egala = igual
ekzerci- exercitar
eldoni – editar
elekti – eleger
elteni – agüentar
eluzi – gastar
estonto – futuro
etoso= ambiente
Fadeno–fio, linha
fajro – fogo
fako – espec/ade
fali – cair
farbi-pintar /casa
fari – fazer
fariĝi – tornarse
farti– ir de saúde
fenestro – janela
ferio – dia livre
fermi – fechar
fervojo – ferrovia
fiksi – fixar
fingro – dedo
fiŝo – peixe
flago – bandeira
flanko – lado
flugi – voar
fojo – vez
fondi – fundar
forgesi – esqecer
forko – garfo
fosi – cavar (pá)
frapi – bater (pt)
frato – irmão
fraŭlo – solteiro
fremda- estrang.
freneza – louco
freŝa- fresco,novo
frosto – geada
frua – cedo
fulmo – raio
fuŝi – estragar
Gaja – alegre
gajni – ganhar
ĝardeno – jardim
gardi – guardar
gasto – hóspede
ĝeni - incomodar
glacio – gelo
glaso – copo
gliti – esquiar
glui – colar
ĝojo – alegria
grasa – graxo
gratuli – gratular
grava–importante
greka – grego
greno – cereal
gruo– grou, grua
ĝui – fruir, gozar
ĝusta - exato
gusto – gosto
gvidi – guiar
Halti – parar
haro – cabelo
haŭto – pele
haveno – cais
havi – ter
hejmo – lar, casa
hela – claro
helpi – ajudar
honto – vergonha
horloĝo - relógio
hundo- cão, cach.
Intenco –intenção
Jaro – ano
ĵeti – atirar
ju pli – quanto +
juda – judeu
juĝi – julgar
juna – jovem
jupo – saia
ĵus –agorinha
justa– justo /dir.
Kajero – caderno
kapo – cabeça
kapti – pegar
karbo – carvão
karto – cartão...
kaŝi – esconder
kelka – algum
kesto – caixinha
kiraso – couraça
kisi – beijar
klini – inclinar
klopodi-esforçarse
kluki – cacarejar
knabo – menino
koko – galo
koleri – irar-se
kolo – pescoço
kombi – pentear
kompati – ter dó
koni – conhecer
konscia-conc/te
konsilo –conselho
korbo – balaio
koro – coração
korto – pátio
kosti – custar
kostumo – traje
koto - barro
koverto–envelope
kovri – cobrir
krajono – lápis
krei – criar
kreski – crescer
krom – exceto
kruro – perna
kudri – costurar
kuiri – cozinhar
kuko- bolo,cuca
kulero – colher
kuraci – curar
kuraĝo -coragem
kuŝi- star deitado
kutimo – costume
kuzo – primo
kvalito-qualidade
kvankam–embora
kvanto– quant/de
kvazaŭ – como se
Laca – cansado
lakto – leite
lando – país
lango – língua
larĝa – largo
lasi – deixar
lasta – último
laŭ – conforme
laŭte- alto/voz
legi – ler
leĝo – lei (laŭleĝa)
legomo – legume
lerni – aprender
lerta – hábil
letero – carta
levi– levantar
libera – livre
ligi– ligar, unir
ligno – lenha
limo – limite
litero – letra
lito – cama, leito
loĝi – morar
ludi- jogar, tocar
lumi – alumiar
luno – lua
lupo – lobo

De Me → ĝis Zo!

Majstro –mestre
malvarmumo-grip
manĝi – comer
manki – faltar
mantelo – manto
manto-louva-deus
marŝi – marchar
maŝino- máquina
masto – mastro
mastro – chefe
mateno – manhã
meblo – móvel
médio – meio /ec.
mem – mesmo
memori– lembrar
mendi- encomendr
menso – mente
mezo – meio
mezuri – medir
miksi – misturar
milito – guerra
miri – admirar-se
moki – zombar
monato – mês
mono – dinheiro
montri – mostrar
morgaŭ –amanhã
muŝo – mosca
Naĝi – nadar
nask/iĝ/i – nascer
nazo – nariz
nebulo – névoa
necesejo – WC
neĝo – neve
nepo – neto
nepre - c/ certeza
nevo – sobrinho
nombro/numero
nordo – norte
nu – pois, ora
nubo – nuvem
nul – nulo, zero
nun – agora
nur – somente
Obei – obedecer
odori – cheirar
ofte–muitas vezes
okazi – acontecer
okulvitroj – ócul.
ombro – sombra
onklo – tio
ordoni – mandar
orelo – orelha
osto – osso
Paco – paz
paĝo – página
palpi – apalpar
pantalono – calça
pardoni– perdoar
paroli – falar
paŝi – dar passos
pastro – padre
peco – pedaço
peni – penar
pentri – pintar
perforto–violência
peri – permear
permesi- permitir
pesi / pezi - pesar
peti –pedir, rogar
piedo – pé, pata
pilko – bola
plaĉi – agradar
plafono – forro
planko – soalho
plasta – plástico
pledi – requerer
plena – cheio
plendi – queixarse
plenumi-cumprir
plezuro – prazer
plori – chorar
plumo – pena
pluvi – chover
polo – polonês
poluso – polo
pomo – maçã
poplo – álamo
pordo – porta
porti – carregar
poŝo – bolso
poŝtmarko – selo
poŝto – correio
postuli – exigir
poto – panela
povi – poder
prava – c/ razão
precipe-princ/nte
preĝi – rezar
premi – apertar
preni – pegar
presi – imprimir
preta – pronto
prezenti-apresentar
promeni – passear
provi/pruvi-provar
prunti–emprestar
pupo – boneca
pura – limpo
puŝi – empurrar
Rado – roda
rajto – direito
rakonto – conto
rando–orla,beira
rango-grau,posto
raporti – narrar
regi – governar
regulo – regra
renkonti-encontrar
renversi- capotar
resti – ficar
revuo – revista
riĉa – rico
ricevi – receber
rigardi – olhar
rilati -ter relação
rimarki – notar
ringo – anel
rivero – rio
rizo – arroz
robo – vestido
rolo – função
rondo – roda
rulo – rolo
Ŝafo – ovelha
saĝa – sábio
ŝajni –parecer
ŝako– xadrez/jogo
sama – igual
sana – com saúde
ŝanĝi – mudar
sata – saciado
ŝati – gostar de
savi – salvar
scii – saber
seĝo – cadeira
sekvi – seguir
semajno-semana
senco – sentido/fg
sendi – enviar
senso – sentido/5
senti– sentir/alma
ŝerci – pilheriar
serĉi – procurar
ŝerco – gracejo
serioza – sério
sid/iĝ/i –sentar-se
ŝipo – navio
ŝiri – rasgar todo
skatolo – caixa
skribi – escrever
ŝlosi – chavear
ŝnuro – barbante
soifi – ter sede
sono – som
sonori –soar /sino
sorĉi- enfeitiçar
sovaĝa- selvagem
spegulo – espelho
sperti– experim/r
spezi (en/el) = CX
spico-condimento
ŝranko – armário
stari – estar de pé
stati –estar como
ŝteli – roubar
ŝtofo – tecido
ŝtono – pedra
strato – rua
streĉi – esticar
ŝtrumpo – meia
ŝtupo – degrau
sudo – sul
suferi – sofrer
sufiĉa – suficiente
sukcesi – ir bem
ŝuldi – dever
suno – sol
ŝuo – sapato
supozi – supor
supro–cume,cimo
Tablo – mesa
tabulo – tábua
tago – dia
tasko tarefa
taŭgi/servi –servir
tegmento-telhado
telero – prato
teni – segurar
teo = chá
terpomo – batata
teruro – terror
timi – temer
tiri – puxar
tondi – tosar
trafi – acertar
tranĉi – cortar
trinki – beber
trotuaro- calçada
trovi – achar
truo – buraco
tuj – logo, já
tuko – pano (lit~)
tuŝi – tocar
Urbo – cidade
ungo - unha
Varma – quente
varo–mercadoria
ve! (al) – ai de!
veki – despertar
veni – vir
verkisto- escritor
vespero- tardinha
vetero–tempo /atm
veturi– ir de carro
viando – carne
vico – vez, fila
vigla – vigoroso
viro – homem /ele
viŝi – enxugar
vizaĝo- semblante
voĉo – voz
vojaĝi – viajar
vojo – caminho
voki – chamar
voli – querer
vorto – palavra
vosto - rabo
Zorgi (pri)–cuidar
zumi – zunir /ins.